

Ομάδα Μελέτης και Σκέψης «Μεταβίβαση-Αντιμεταβίβαση»

Η Μεταβίβαση-Νεύρωση Μεταβίβασης

Από το άρθρο του S.Freud (1920). **Beyond the Pleasure Principle**. The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, volume 18, pp. 1- 64.

Απόδοση-Προσθήκες: Σ. Μπακιρτζόγλου

Ο ασθενής δε μπορεί να θυμηθεί όλα τα απωθημένα μέσα του, ίσως μάλιστα δε μπορεί να επαναφέρει στη μνήμη του τα πιο ουσιαστικά στοιχεία, και έτσι δεν πείθεται για την ορθότητα της κατασκευής που του ανακοινώνεται. Μάλλον είναι αναγκασμένος να επαναλαμβάνει το παρόν βίωμα ως κάτι που ανήκει στο παρελθόν, αντί να το θυμάται¹, όπως θα προτιμούσε ο γιατρός. Το περιεχόμενο αυτής της αναπαραγωγής που επανέρχεται με ανεπιθύμητη ποσότητα, είναι πάντα ένα μέρος της παιδικής σεξουαλικής ζωής, δηλαδή του οιδιποδείου συμπλέγματος και των παραφυάδων του, και εμφανίζεται κατά κανόνα στο πεδίο της μεταβίβασης, δηλαδή της σχέσης προς το γιατρό. Όταν η θεραπεία έχει φτάσει σε αυτό το σημείο μπορούμε να πούμε ότι η παλαιότερη νεύρωση έχει δώσει τώρα τη θέση της σε μια νωπή **νεύρωση μεταβίβασης...**

...Κατά κανόνα ο γιατρός δε μπορεί ν'απαλλάξει τον αναλυόμενο από αυτήν τη φάση της θεραπείας. Πρέπει να κάνει τον ασθενή να επαναβιώσει ως ένα βαθμό την ξεχασμένη του ζωή και να φροντίσει για τη διατήρηση ενός βαθμού ανωτερότητας, βάσει του οποίου η υποτιθέμενη πραγματικότητα να αναγνωρίζεται και πάλι ως αντικατοπτρισμός ενός ξεχασμένου παρελθόντος...(σ.33-34)

¹ **Σημείωση του μεταφραστή:** Επειδή τα ανυπόφορα-δυσάρεστα τα ίχνη αποεπενδύονται και προκύπτει αμνησία, μια μνήμη χωρίς ανάμνηση. Η τελευταία είναι μια αμνησιακή μνήμη (Botella 1990), η οποία συνιστά μια επανάληψη, δίχως το υποκείμενο να ξέρει τι επαναλαμβάνει.. Εδώ ο οργανισμός υπόκειται στον ψυχαναγκασμό ν'αναπαράγει στάσεις, ενορμητικές διαθέσεις, συμπτώματα, αντί να θυμηθεί (αντίσταση στην ανάμνηση). αντί για μνημονικό ίχνος υπάρχει ένα *αμνησιακό ίχνος* (Green, 1993). Μπορεί να έχουμε *μνήμη* στη συμπεριφορά, στο σώμα κ.λπ., φερ'ειπείν η *μνήμη* στο σώμα μπορεί να είναι ένας πόνος στο περικάρδιο, που επαναλαμβάνεται κάθε φορά που κάποιος πηγαίνει διακοπές. Εδώ το σώμα επαναλαμβάνει χωρίς να το γνωρίζει, χωρίς να υπάρχει νοηματοδότηση σχετικά με το παρελθόν του, με την παιδική ηλικία. Όταν ο αναλυόμενος μπορέσει να συνδέσει αυτόν τον επαναλαμβανόμενο πόνο με την απουσία του πατέρα του, για παράδειγμα, τότε περνάμε στον χώρο της *ανάμνησης* η οποία είναι η συνειδητοποίηση της επανάληψης και του νοήματός της. Ο Δημόπουλος (2013), σημειώνει: « στον ψυχαναγκασμό της επανάληψης το άτομο επαναλαμβάνει το δυσάρεστο εμπρός στην απελπισία του από την έλλειψη ανάμνησης, με σκοπό την εκφόρτιση. Εδώ έχει ίσως θέση η μνήμη, όχι όμως η ανάμνηση» (σελ. 34). Συνεπώς, επαναλαμβάνουμε για να μη γνωρίζουμε. Το ζητούμενο στην ψυχανάλυση είναι η μνήμη, δηλαδή αυτό που επαναλαμβάνεται, να γίνει ανάμνηση-ανάδυση του ξεχασμένου, οπότε η αναγκαιότητα της επανάληψης σταματά να έχει λόγο ύπαρξης.